

ZUIDHORN

STERK tot in de KERN

Verkiezingsprogramma
Gemeenteraadsverkiezingen 2014

PVDA

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
1. Samenleving en Bestuur	5
2. Werk en Inkomen	7
3. Zorg, Welzijn en Armoedebestrijding	9
4. Onderwijs en Jeugd	13
5. Wonen, Ruimtelijke Ordening en Milieu	16
6. Openbare Orde en Veiligheid	20
7. Sport en Cultuur	22
8. Economie, Toerisme en Recreatie	23
9. Verkeer en Vervoer	25
10. De Financiën van Zuidhorn	27

Voorwoord

De PvdA heeft de afgelopen raadsperiode weer deel uitgemaakt van de coalitie. Daarmee hebben wij de verantwoordelijkheid genomen om met uw stem ons verkiezingsprogramma te verwezenlijken en de goede dingen voor de gemeente Zuidhorn te doen. In plaats van langs de zijlijn te blijven staan hebben wij in economisch moeilijke tijden bijgedragen aan en ons ingezet voor:

- *Welzijnsbeleid*: Het overeind houden van het armoede- en minimabeleid voor de minder draagkrachtigen in de gemeente en het goed verzorgd in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen en functioneren van ouderen. Blij zijn we met de realisatie van de Buurthuiskamer in Aduard.
- *Goed onderwijs*: Inhoud geven aan de Brede School in Zuidhorn, verkeersveilige routes, opkomen voor het openbaar onderwijs, weer invulling geven aan de leegkomende scholen in Aduard, den Horn en Visvliet. Daar waar schoolsluiting in het geding was: samenwerking tussen openbaar en bijzonder onderwijs stimuleren.
- *Het in stand houden van de voorzieningen in onze kernen*, en hebben we mooie resultaten bereikt t.a.v. bijvoorbeeld versterking van de dorpshuizen en het open houden van de bibliotheken in Grijpskerk, Oldehove en Aduard en de wisselbibliotheek in Visvliet.
- *Verkeer en Vervoer*: verbetering van de trein- en busverbindingen tussen onze gemeente en de stad Groningen. Trots zijn we op ons fietspadennet en de gerealiseerde nieuwe fietspaden Fietspad+ en Den Horn - Zuidhorn
- *Woningbouw*: er wordt nog volop gebouwd in Zuidhorn en onze wethouder heeft daar flink aan bijgedragen en met succes hebben we ons ingezet voor duurzaam bouwen, het energiezuinig maken van bestaande woningen en specifieke aandacht gevraagd voor starters en senioren.
- *Sport*: Een optimale sportinfrastructuur binnen de gemeente, met o.a. een kunstgrasveld voor voetbalvereniging Grijpskerk, nieuwe tennisbanen voor TIOL Zuidhorn, verbetering van de faciliteiten op en rond de Quicksilver S en een nieuw trainingsveld voor vv Zuidhorn.
- *Natuur en milieu*: blijvend aandacht gevraagd voor de kwaliteiten en de bescherming van het Nationaal Landschap Middag- Humsterland en Nationaal Park Lauwersmeer
- *Financiën*: ondanks de recessie zijn we realistisch geweest en hebben we onze gemeentelijke financiën op orde gehouden.

Op deze bereikte resultaten zijn wij ontzettend trots!

Op 19 maart 2014 kunt u stemmen voor de nieuwe gemeenteraad. In dit programma zetten wij onze standpunten en ambities voor de komende periode 2014-2018 uiteen. Wederom een uitdagende periode voor de gemeente en voor u en onze Zuidhorner gemeenschap als geheel. Onze waarden en maatschappijvisie zijn de komende periode belangrijk voor het in stand houden van de voorzieningen in onze dorpskernen en de grote veranderingen binnen het sociaal domein.

Met uw stem op de PvdA kiest u voor een solidaire samenleving, gelijkwaardigheid, recht op een fatsoenlijk bestaan, goede en toegankelijke openbare voorzieningen, en een slagvaardige gemeentelijke overheid die zich dienstbaar opstelt. Daar staan wij voor.

Wij hopen op uw stem!

Samenleving & Bestuur

PvdA gemeente Zuidhorn staat voor een vitale samenleving waarin iedereen meetelt. De overheid schept de noodzakelijke voorwaarden op dit mogelijk te maken. Wij willen in onze gemeente werken aan een solidaire samenleving waarin iedereen een fatsoenlijk bestaan heeft en waarin iedereen de mogelijkheid heeft om vooruit te komen en het maximale uit zijn leven te halen. Hierbij sluiten we niemand uit, hebben we oog voor de kwetsbaren in de samenleving en dragen de sterkste schouders de zwaarste lasten. De PvdA wil een respectvolle samenleving, en dat is er een waarin iedereen naar eigen mogelijkheden actief deelneemt. Burgers zijn zelfredzaam. Wie dit (tijdelijk) niet is, wordt niet aan zijn lot overgelaten en krijgt adequate ondersteuning vanuit de gemeente. De samenleving die ons voor ogen staat, is een inclusieve samenleving, waarin voor iedereen plaats is, waarin iedereen meetelt en voorzieningen voor iedereen toegankelijk zijn.

De komende jaren krijgen alle gemeenten steeds meer taken en verantwoordelijkheden vanuit de rijksoverheid overgeheveld. Dit landelijk decentralisatiebeleid leidt ertoe dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor de jeugdzorg, één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt en de overheveling van delen van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). Als PvdA zijn wij voorstander van het overdragen van taken in het sociale domein naar gemeentelijk niveau. De gemeente is als eerste overheid het eerste aanspreekpunt voor burgers, en weet daardoor het best waar haar inwoners behoefte aan hebben. Het ziet ernaar uit dat het Rijk ten behoeve van de uitvoering van deze extra taken de gemeente bezuinigingen op zal leggen. De PvdA waakt ervoor dat met name kwetsbare groepen hiervan geen negatieve gevolgen zullen ondervinden.

Deze nieuwe taken vergen veel van een betrekkelijk kleine gemeente als de onze. Vooral veel overleg en onderlinge afstemming met de diverse partijen en instanties die nu op die sociale taakvelden werkzaam zijn. Een zekere mate van schaalvergroting zal nodig zijn en kan ook voordelen bieden. Het nodige organisatietalent zal effectief moeten worden benut. De PvdA wil daar haar steentje aan bijdragen. Daarbij willen wij zo goed mogelijk de gedachte waarmaken dat de lokale overheid dicht bij de burger staat en blijft.

Vanuit onze waarden en maatschappijvisie betekent dit voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil een lokale overheid die zich dienstbaar opstelt. De gemeente is er voor de bewoners, niet andersom. We zien bewoners als verantwoordelijke burgers die het beste met hun dorp voor hebben. Wij willen bewoners actief betrekken in een zo vroeg mogelijk stadium bij belangrijke keuzes. Dat komt het beleid ten goede: de kans op succes is groter als bewoners weten dat ze invloed op het beleid hebben. Dit vormt belangrijke input die wordt meegewogen in de uiteindelijke besluitvorming in College van B & W en de gemeenteraad.
- Regionale samenwerking is op onderdelen noodzakelijk. Op economisch en sociaal terrein is hier veel winst te behalen, zeker nu de lokale overheid voor steeds meer taken op het gebied van zorg, welzijn en sociale zekerheid verantwoordelijk is. Dit mag echter niet leiden tot een nieuwe vorm van centralisme dat slecht democratisch controleerbaar is.

- Een herindeling in Westerkwartierverband is voor ons niet een doel op zich, maar een middel om onze inwoners ook in de toekomst goed te kunnen blijven bedienen. Daarbij moeten we dichtbij burgers blijven. We kijken naar een voor de burger begrijpelijke en herkenbare schaalomvang. We maken ons sterk voor het volgen van natuurlijke- en cultuurhistorische grenzen (Middag-Humsterland), een goede spreiding en toegankelijkheid van maatschappelijke voorzieningen, en daarmee voor de leefbaarheid van álle kernen. Versteving van burgerparticipatie zal de komende jaren een belangrijk aandachtspunt zijn. Zelfredzaamheid van burgers is geen gegeven bij voorbaat. Die moet gestimuleerd en gefaciliteerd worden mede vanuit de lokale politiek. De overheid naast , niet tegenover de burger. Zie daar ons motto.
- Als gemeente hebben we één aanspreekpunt (loket) voor bewoners en ondernemers. Kom je bij het loket van de gemeente, dan word je snel geholpen.
- Wij besteden alleen overheidstaken uit als marktpartijen deze echt beter en goedkoper kunnen uitvoeren. Verdere uitbesteding van taken en marktwerking heeft niet onze voorkeur. In het geval van het uitbesteden hebben wij bijzondere aandacht voor sociale aspecten.
- Gemeenteraadsleden van de Partij van de Arbeid zijn in de eerste plaats volksvertegenwoordigers. We staan in nauw contact met bewoners, maken waar mogelijk gebruik van hun kennis en ervaring. Ze leggen over standpunten en besluiten voortdurend verantwoording af, niet alleen in de gemeenteraad, maar ook in het contact met de dorpen.

1. Mark Veenstra, lijsttrekker

Werk en Inkomen

Werk geeft zelfrespect, brengt zelfstandigheid mee en is de aanjager van integratie en participatie. Daarom moeten zoveel mogelijk inwoners aan het werk, juist in deze tijd. Onze droom is voor iedereen een baan. De Partij van de Arbeid wil dat de gemeente een actieve rol speelt bij het behoud en vergroting van de werkgelegenheid. Dit valt te bereiken door gunstige vestigingsvoorwaarden te creëren voor kleinschalige en schone bedrijven en uitbreiding van bedrijven met een tweede bedrijfstak. Aanbestedingstrajecten moeten een regionale component krijgen. De arbeidsmarkt houdt niet op bij de gemeentegrens. Wij vinden dat ook de kansen in de regio voor onze inwoners benut horen te worden.

Jongeren en werk

Voor jongeren is het vinden van de juiste toegang tot de arbeidsmarkt belangrijk. De eerste baan, het begin van je verdere werkzame leven. Juist nu, in deze economische crisis, is het vinden van die eerste baan die goed aansluit op de opleiding moeilijk. De startkwalificatie helpt daarbij, maar soms is dit niet voldoende. Als het niet lukt om een baan te vinden die bij je past, willen wij je helpen. Voor ons is het belangrijk dat jongeren actief blijven.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Voor de PvdA is de aanpak van de jeugdwerkloosheid van het grootste belang. Hiervoor ontwikkelen we in onze regio samen met jongeren, onderwijs en bedrijfsleven een aanvalsplan tegen de jeugdwerkloosheid.
- De gemeente heeft een voorbeeldfunctie als organisatie die stageplaatsen en werkervaringsplaatsen biedt aan jongeren. Door dit zelf actief te doen heeft zij ook het recht om dat aan andere bedrijven in de regio te vragen.
- Jongeren onder de 27 jaar volgen onderwijs, hebben een baan of combineren onderwijs met werk. Het uitgangspunt voor leerplicht en toeleiding naar werk is 'school eerst'.
- Jongeren die speciale aandacht nodig hebben, krijgen dit ook. We maken in onze regio een speciaal actieplan voor deze jongeren samen met het onderwijs en het bedrijfsleven.

Als je hulp nodig hebt

Niet voor iedereen is het vinden van werk gemakkelijk, soms heb je daarbij hulp nodig. Dit kan zijn omdat je een arbeidsbeperking hebt, tijdelijk geen werk kunt vinden of in een sector zit die zwaar te lijden heeft onder de economische crisis. Onze ondersteuning is gericht op het vinden van (ander) werk en het vergroten van de zelfredzaamheid van onze burgers.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil bijstandsgerechtigden actief helpen bij het vinden van werk. Vanuit de mogelijkheden van elke bijstandsgerechtigde kijken we naar de aansluiting op de arbeidsmarkt en wat er nodig is (scholing, stage of onbetaalde arbeid) om die aansluiting te verbeteren.
- Wij vragen van mensen die gebruik maken van de bijstand een tegenprestatie (wederkerigheidprincipe). Hiervoor maken zij zelf een plan. Indien dit niet lukt, vinden we dat de gemeente daarbij moet helpen.
- Wie een fatsoenlijk werkaanbod weigert, wordt gekort op de uitkering. Dit gebeurt ook als iemand afspraken over het volgen van scholing, re-integratie, werk of vrijwilligerswerk niet nakomt.
- We bieden specifieke maatregelen (stageplaatsen, oprichten van een vakopleiding voor volwassenen, scholingstrajecten enz.) aan 45-plussers, die werkloos zijn geworden.
- Niet iedereen is even kansrijk op de arbeidsmarkt. Voor degenen zonder kansen of met zeer beperkte kansen hebben we het vangnet van de bijstand. Mensen met veel kansen op de arbeidsmarkt kunnen zelf actief op zoek gaan naar een baan. De groep er tussenin ondersteunen we actief.
- Het uitgangspunt voor mensen met een WSW-indicatie is: zoveel mogelijk werk in reguliere banen. We gaan uit van wat iemand kan. Voor wie niet kan werken in een reguliere baan bieden we een beschermde arbeidsplaats binnen het regionale leerwerkbedrijf.
- Startende ZZP'ers ondersteunen we. Wij willen dat zij altijd kunnen meedingen naar opdrachten die de gemeente in de markt zet als zij aan de gestelde functie-eisen voldoen.
- Voor ZZP'ers die schuldhulpverlening nodig hebben, stellen we niet meer als voorwaarde dat zij hun bedrijf stop zetten. ZZP'ers komen in aanmerking voor het minimabeleid.

2. André Hatzman

Zorg, Welzijn en Armoedebestrijding

Zorg is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. We zorgen dat, ondanks de bezuinigingen en ondanks het toenemend aantal mensen met een ondersteuningsvraag, er hulp is voor de mensen die dat het hardst nodig hebben. Draagkracht is voor ons een leidend principe. Draagkracht zowel in financiële zin als in sociaal opzicht. Eigen bijdragen voor zorg dienen inkomensafhankelijk te zijn zonder dat dit leidt tot een stapeling van eigen bijdragen. Zuidhorn heeft met de decentralisaties in aantocht de kans om zorg minder ingewikkeld te maken, dichtbij mensen te organiseren, en de eigen kracht van mensen en hun netwerken te versterken.

Zorg bij je thuis en ouder worden in je eigen buurt

Gewoon in je eigen dorp kunnen blijven wonen als je ouder wordt of gehandicapt raakt. Dat vinden wij belangrijk. De PvdA wil dat zorgmedewerkers zichtbaar zijn. Het gaat niet alleen om zorg, maar ook om welzijn. Met alleen het uit bed halen van mensen of het schoonmaken van een huis ben je niet klaar. Het gaat erom dat mensen daarna iets kunnen gaan doen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA vindt het belangrijk dat zorg en welzijn dichtbij mensen beschikbaar is. Een gebiedsgerichte benadering blijft daarin ons sleutelwoord.
- Er worden voldoende levensloopbestendige woningen gebouwd. Ook kleinschalige woonvormen horen daarbij.
- De decentralisatie van de AWBZ gebruiken we om zorg en welzijn meer aan elkaar te verbinden. We gaan steeds uit van eigen kracht, netwerk, familie, buurt. Dat gaat echter niet ten koste van de professional, want deze is in onze ogen onmisbaar. Gezondheidsbevordering met zorgverzekeraar, wijkverpleegkundige, gemeente en ziekenhuizen is ons uitgangspunt. Dat is uiteindelijk goedkoper en prettiger voor mensen.
- De openbare ruimte en publieke voorzieningen worden nog toegankelijker gemaakt, meer dan in het bouwbesluit staat, daarin worden ook dorpshuizen en bijvoorbeeld de buurthuiskamer in meegenomen.

Voorzieningen op maat

Iedereen moet zijn eigen levensplannen kunnen nastreven. Als dat niet lukt, omdat je op de één of andere manier daarbij een beperking ondervindt, bijvoorbeeld; omdat je niet kunt lopen, of omdat je je eigen huis niet kunt schoonmaken, zoeken wij naar een oplossing. Soms is die oplossing dichtbij te vinden in de eigen omgeving of de eigen familie. Soms moeten we samen verder kijken naar wat nodig is. Omdat iedereen anders is, volstaat daarbij geen kant en klare oplossing. Maatwerk is nodig.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil de manier om aan zorg te komen veel minder ingewikkeld maken. Minder regels, minder bureaucratie, meer direct contact met degene die zorg vraagt. We investeren nog meer dan nu al het geval is in het gesprek vooraf.

- We kijken naar mogelijkheden om mensen die op zoek zijn naar een baan hulp te laten bieden waar mogelijk. Bijvoorbeeld bij het doen van boodschappen of bij klussen in huis.
- We kijken niet alleen naar zorgvragen, maar ook naar eenzaamheid en bijvoorbeeld wat iemand zelf te bieden heeft.
- We zoeken naar mogelijkheden om zorgvoorzieningen te concentreren.
- De PvdA wil dat bij het maken van nieuwe plannen op het gebied van de ruimtelijke ordening en infrastructuur (woningbouw, openbare inrichting e.d.) rekening wordt gehouden met gehandicapten. Dit houdt in dat de gehandicapten in een vroeg stadium bij dat beleid moeten worden betrokken.

Veranderingen in de zorg

Er verandert veel in de zorg. Samenwerking, communicatie met en tussen zorggebruikers en zorgaanbieders is belangrijk net als het voorkomen van valse verwachtingen, eerlijk zijn over wat er wel en niet geboden kan worden. Aan marktwerking in de zorg en verantwoordingsterreur heeft de PvdA een enorme hekel.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat zorgaanbieders en gemeente een plan maken om versnippering in de dienstverlening uit te bannen. Dit plan is gericht op het zo goed mogelijk helpen van de zorgvragers.
- Gemeente en zorgverzekeraar maken samen afspraken over het centraal stellen van preventie, het inkopen van zorg op basis van de integrale hulpvraag van mensen.
- Bureaucratie, marktwerking en overdreven verantwoording bannen wij uit.
- Waar mogelijk bieden we hulp en bijstand voor ouders en patiënten als zij zelf zorgvoorzieningen willen starten, bijvoorbeeld door het vinden van een locatie.
- Multiprobleem gezinnen zijn extra kwetsbaar en verdienen extra hulp. Deze gezinnen krijgen gecoördineerde hulp bij zorg, schulden en opvoeding. Meerdere hulpverlenende instanties in één gezin willen we voorkomen. (Eén gezin, één plan, één regisseur).

Mantelzorgers

Van alle zorg die wordt verleend, wordt ongeveer 80 procent gedaan door mensen die daarvoor niet betaald krijgen. Het gaat dan vaak om ouders die voor hun gehandicapte kinderen zorgen, partners die elkaar verzorgen of kinderen die hun ouders ondersteunen. We noemen dat mantelzorg. Het helpen en verzorgen van iemand van wie je houdt is natuurlijk geweldig. Zoiets doe je met liefde. Maar vaak is het ook ontzettend zwaar. Soms gaat het zelfs om hele jonge kinderen die complete verantwoordelijkheden in het huishouden hebben of hoogbejaarden die hun partner verzorgen. Om mantelzorgers te helpen en af en toe rust te geven zetten wij de komende jaren extra in op het ondersteunen van mantelzorgers.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat mantelzorgondersteuners extra capaciteit krijgen om mantelzorgers op te zoeken en te helpen met praktische oplossingen.

- Jonge en bejaarde mantelzorgers willen we extra ondersteunen om ook hun eigen leven te kunnen blijven leiden.
- Bij re-integratieverplichtingen wordt rekening gehouden met mantelzorgtaken.
- Ten aanzien van passende ondersteuning en versterking van de positie van mantelzorgers dient de SWgZ financieel ondersteund te worden en te blijven, zodat de SWgZ bij de uitvoering van activiteiten de mantelzorgers kan ondersteunen.
- Binnen de aanwezige netwerken actief te blijven zoeken naar vrijwilligers voor de leefbaarheid in onze kernen.

Gezondheidszorg

Als je vraagt aan mensen wat ze het belangrijkste vinden noemen ze vaak als eerste: mijn gezondheid. Niet zo verwonderlijk natuurlijk. Als je ziek bent kun je veel dingen niet meer. De gezondheidszorg in Nederland behoort gelukkig tot een van de beste van de wereld en veel mensen worden elke dag goed geholpen. Toch zien we dat de sociaaleconomische gezondheidsverschillen in ons land groter worden. Wij vinden dat onacceptabel en willen daar wat aan doen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA is voorstander van gezondheidscentra in de grotere kernen.
- In de gezondheidscentra werken huisartsen, apothekers, fysiotherapeuten, maatschappelijk werkers, sociaal psychiatrische en wijkverpleegkundigen of andere medici uit de eerstelijnsgezondheidszorg, samen voor patiënten in hun dorp.
- Deze gezondheidscentra sluiten aan bij de buurtgerichte zorg.
- We willen blijvend aandacht voor het stimuleren van bewegen, gezond eten, overgewicht, alcoholmatiging, stoppen met roken en het voorkomen en bestrijden van depressies.
- De PvdA is van mening dat een aula als voorziening waardevol is voor onze gemeente. Eventuele initiatieven op dit gebied zullen we steunen.

Jongeren

Naast het beschikbaar stellen van bijvoorbeeld trapveldjes vindt de PvdA dat de gemeente ook aandacht moet schenken aan recreatieve voorzieningen voor de jeugd.

Het ingezette vindplaatsgericht werken moet, naast het reguliere jongerenwerk, onverkort worden doorgezet. Verder vindt de PvdA dat de gemeente zich moet oriënteren op nieuwe communicatiemiddelen om de jeugd te betrekken bij zaken die voor hen van belang zijn. De komende periode zal ook alle aandacht uitgaan naar de decentralisatie van de jeugdzorg.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Alle jeugdzorg wordt gedecentraliseerd naar onze gemeente, waarbij we heel kritisch zijn op de kwaliteit van de jeugdzorg in het gedecentraliseerde model.
- 'Eén gezin, één plan, één regisseur' is het uitgangspunt bij de decentralisaties in het sociale domein: bij de wet werken naar vermogen, de algemene wet bijzondere ziektekosten, de wet maatschappelijke ondersteuning en de jeugdhulpverlening. Dit vergt ook één budget en één verantwoordelijke van overheidszijde.

- Er komt een einde aan de praktijk waarbij vele hulpverleners langs elkaar heen werken bij de ondersteuning van één gezin.
- We gaan zoveel mogelijk uit van de eigen kracht van de jongere en het gezin. De sociale omgeving wordt daar altijd bij betrokken. Het accent zal steeds liggen op participatie in de samenleving.
- We organiseren de hulp en ondersteuning zoveel mogelijk rond de gezinnen en voorkomen dat de situatie uit de hand loopt. Vooral kinderen van ouders die (psychisch) ziek zijn, financiële problemen hebben of verslaafd zijn, verdienen extra aandacht.
- Wanneer de veiligheid en de gezonde ontwikkeling van het kind echt in gevaar is, moet er op een zorgvuldige manier tijdig worden ingegrepen en moeten er goede voorzieningen beschikbaar zijn.
- Om signalen van kindermishandeling beter en eerder te herkennen moet er in alle organisaties waar men met kinderen te maken heeft, gewerkt worden met een meld code kindermishandeling. Ook moet men getraind zijn in het tijdig herkennen van kindermishandeling.

Armoedebestrijding en hulp bij schulden

Als je rond moet komen van een laag inkomen is dat niet gemakkelijk. Sporten, een cadeautje kopen voor de verjaardag van je buurvrouw en elke dag warm eten kopen, is soms nauwelijks mogelijk. Voor een belangrijk deel komt dat door een gebrek aan geld. Maar het komt ook door een vorm van berusting en vervreemding: “wij horen er toch niet bij”. Armoede als levensstijl dus. Wij vinden dat in een welvarend land als het onze onacceptabel. Dit vraagt om een frontale aanval op armoede en uitsluiting.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil in het kader van ons activerende armoedebeleid onze aanval op armoede voortzetten. Het tegengaan van de uitsluitende werking van armoede en het ontzien van de effecten daarvan voor kinderen heeft de komende jaren blijvende prioriteit. Zo zijn wij voorstander van inkomensondersteunende maatregelen die het sporten van kinderen mogelijk maken of die bijdragen aan de hoge schoolkosten.
- De groep ZZP'ers die door de financiële crisis hard wordt getroffen en in sommige gevallen op de armoedegrens zitten, willen wij in beeld brengen en actief ondersteunen.
- Als armoede veroorzaakt wordt door schulden is pappen en nathouden geen oplossing. We pakken dan de oorzaak van armoede aan: de schulden. Wachtlijsten bij de schuldhulpverlening vinden we uit den boze. Waar mogelijk worden werkgevers hier ook bij betrokken.
- Bij hulp bij schulden is niet alleen de financieel-technische kant belangrijk. Het gaat ook om het vinden van manieren om weer te leren omgaan met geld. Leren budgetteren, het op orde houden van de basis (vaste lasten) en voorkomen van schulden.
- Met maatschappelijke organisaties en kerken maakt de gemeente afspraken hoe mensen die zij wel, maar de gemeente nog niet in beeld heeft, kunnen worden geholpen.
- Partijen die zich met armoedebestrijding bezighouden, komen met de gemeente regelmatig bijeen om kwaliteit te handhaven, efficiënter samen te werken en kennis uit te wisselen.

Onderwijs en Jeugd

Voor de PvdA staat centraal dat kinderen zich optimaal moeten kunnen ontwikkelen, zowel op school als thuis. De PvdA wil dat de gemeente de verantwoordelijkheid voelt voor goed onderwijs voor alle kinderen. Daarom voert de gemeente een eigen lokaal onderwijsbeleid, gericht op het goed presteren van scholen en leerlingen. Daar hoort een fijne leer- en leefomgeving bij voor onze jeugd, net als het bieden van perspectief en toekomst. De komende jaren zullen de uitgaven voor onderwijs onder druk komen te staan. De PvdA wil een verdere samenwerking tussen openbaar en bijzonder onderwijs stimuleren en vindt dat op diverse onderwijsbeleidsterreinen met partners buiten de gemeentegrenzen moet worden samengewerkt.

Onderwijs is investeren in mensen. Goed onderwijs is de sleutel tot maatschappelijke deelname en maatschappelijk functioneren. Goed onderwijs biedt ook een basis voor persoonlijk welzijn en houdt mensen beter overeind. Investeren in onderwijs dient dan ook het algemeen en het individueel belang. Over het belang van goed en toegankelijk onderwijs zijn we het gemakkelijk eens. Maar het kan nog altijd beter. Op gemeentelijk niveau ligt daar ook nog steeds een taak of opdracht. De PvdA is van mening dat deze opdracht verder reikt dan het beschikbaar stellen van geld voor het onderwijs. Ook moet worden ingezet op samenwerking, afstemming en visieontwikkeling.

Goed onderwijs betekent ook dat de gebouwen en lokalen geschikt moeten zijn voor het moderne onderwijs. De nieuwbouw van schoolgebouwen kost relatief veel geld. Geld dat maar één keer kan worden uitgegeven. Dit betekent dat er creatief en vernieuwend moeten worden gedacht en gehandeld wanneer er plannen voor nieuwe huisvesting worden gemaakt. De PvdA ziet mogelijkheden om daarbij samen te werken met andere maatschappelijke partners zoals een woningcorporatie of een kindercentrum. De PvdA wil dat de gemeente in een vroegtijdig stadium met alle partners hierover duidelijke afspraken maakt. De prioriteit ligt voor de PvdA bij de dorpen waar, als gevolg van krimp meerdere scholen kampen met leegstand. Samenwerkingsvormen, ontwikkeld vanuit visie, samen met de dorpsbewoners, leveren duurzaam bestendig onderwijs op.

Samenwerking openbaar en bijzonder onderwijs

Tussen openbaar en bijzonder onderwijs bestaat al jaren overleg en afstemming. Hierbij valt te denken aan: de centrale huisvesting van een school, het gebruik van de lokalen, het gebruik van sportvoorzieningen, maar ook het gebruik van ICT-voorzieningen en de inhuur van zorg en leerlingbegeleiding. De PvdA vindt dit een goede zaak en wil dat de gemeente zich blijft inspannen om deze vormen van samenwerking te stimuleren.

De PvdA vindt dat de gemeente een eigen visie moet ontwikkelen bij het maken van her- of nieuwbouwplannen. Deze visie kan samen met onderwijskundige visie van het openbaar en bijzonder

De gemeente verantwoordelijk voor integrale jeugdzorg en jeugdbeleid

De school is bij uitstek de plek waar de vraag naar extra zorg en ondersteuning voor het kind naar boven komt.

De school is dan ook de plek waar hulp en ondersteuning voor het kind, de ouders en verzorgers als eerste moet worden geboden. Samenwerking met andere instanties en personen die deskundig zijn en hulp en zorg kunnen bieden, is daarom noodzakelijk. Gelukkig is er op dit vlak al veel bereikt en vindt er afstemming plaats in het zorgadvies team.

De PvdA wil dat de gemeente dit in samenhang met de visie op de Brede School vormgeeft. Het centrum voor Jeugd en Gezin zou een plek moeten krijgen in de Brede School. Hoe meer de gemeente erin slaagt om kwetsbare kinderen en gezinnen, in een vroegtijdig stadium, de juiste hulp te bieden, hoe minder gebruik gemaakt hoeft te worden van zware ondersteuningstrajecten. Actieve preventie is daarbij het sleutelwoord. De gemeente moet niet aarzelen om in intergemeentelijk verband de samenwerking aan te gaan. Aangezien veel leerlingen uit de gemeente Zuidhorn in de stad Groningen naar school gaan, wil de PvdA dat de gemeente ook samenwerking zoekt buiten het Westerkwartier.

De ontwikkeling van Centra voor Jeugd en gezin is in volle gang. De PvdA wil dat de centra voor jeugd en gezin intensief samenwerken met de scholen. De afstemming tussen zorg en onderwijs is hierbij essentieel. Dit betekent dat de gemeente zowel lokaal als in breder perspectief inzet op het faciliteren van de ontwikkeling van die goede afstemming tussen het onderwijsveld en de zorg.

Voor de toekomst van jongeren is het belangrijk dat zij voldoende scholing hebben gevolgd, opdat zij hun plaats kunnen vinden op de arbeidsmarkt. De gemeente heeft voor vroegtijdige schoolverlaters een taak in de begeleiding naar werk- en scholingstrajecten.

Ondersteuning in het onderwijs

Het geven van onderwijs bestaat al lang niet meer uit het alleen maar voor de klas staan. Op een school zijn vele andere taken uit te voeren, zoals het begeleiden van groepjes of individuele leerlingen, het laten 'draaien' van het ICT-netwerk, het netjes houden van het gebouw en de omgeving, het doen van kleine herstelwerkzaamheden, het verrichten van administratief werk, en ga zo maar door. Vaak komen deze taken op de schouders van de leerkrachten te liggen. De PvdA wil meer school-, klassen- en onderwijsassistenten inzetten als onderwijsondersteunend personeel. Daardoor kan iedereen zich bezighouden met datgene waar hij of zij goed is. Dit is beter voor de leerkracht en de ondersteuner en komt ten goede aan de leerlingen.

De PvdA wil dat de ondersteuning in het onderwijs door de gemeente wordt geregeld en bekostigd. Door werkzoekenden in te zetten op extra werkervaringsplaatsen of werkleertrajecten, snijdt het mes aan twee kanten: de school krijgt meer medewerkers en de werkzoekenden krijgen een nieuwe kans.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Ouders worden aangespoord om kinderen deel te laten nemen aan de vroeg- en voorschoolse educatie-activiteiten.
- Wij willen dat alle scholen gevolgd en gecheckt worden op kwaliteit. Dit kan in de vorm van gesprekken met ouders, quick scans, het volgen van citoscores, eindtoetsen, doorstroomgegevens enz. Presteren scholen onder de maat, dan volgen verbetervoorstellen.
- Bij goed onderwijs past ouderbetrokkenheid. Ouderbetrokkenheid kent vele varianten, in de klas, in de school of bij buitenschoolse activiteiten. Leraren, leerlingen en ouders/verzorgers moeten meer zeggenschap krijgen over hun school.

- Een school staat in een dorp. Welzijn, buurtagent, wijkverpleegkundige, consultatiebureaus, het Centrum voor Jeugd en Gezin, huisartsen enz. horen allemaal betrokken te zijn bij de school.
- De PvdA wil een positief jeugdbeleid waarin we uitgaan van versterking van de eigen kracht van ouders en kinderen, een gedeelde opvoedingsverantwoordelijkheid, ophouden met onnodige etikettering, en waar mogelijk ontzorgen en normaliseren.
- Voor betere en efficiënte Jeugdzorg willen we dat de gemeente de samenwerking tussen de aanbieders van Jeugdzorg regisseert. Voor organisaties die niet willen samenwerken, worden andere aanbieders gezocht.
- Deze samenwerking moet het mogelijk maken dat er per gezin/kind één plan van aanpak komt.
- Hulp en ondersteuning zijn gericht op het voorkomen van het uit de hand lopen van problemen en situaties.
- Wanneer de veiligheid van kinderen in het geding is, wordt er zorgvuldig ingegrepen en zijn er goede opvangvoorzieningen beschikbaar.
- We werken met meldcodes voor het herkennen van signalen van kindermishandeling en huiselijk geweld. Professionals worden getraind op het herkennen van deze signalen. We bevorderen het naleven van de meldingsplicht door zorgverleners.
- Wij maken beleid voor jongeren met betrokkenheid van de jongeren zelf, we betrekken jongeren bij zaken die hen zelf aangaan.

3. Trudy Berends

4. Han Meuleman

Wonen, Ruimtelijke Ordening & Milieu

De Partij van de Arbeid wil investeren in betaalbare woningen, krachtige wijken en een goede bereikbaarheid. Wij willen terug naar een evenwichtig en eerlijk woonbeleid, waarbij er voldoende sociale woningen beschikbaar zijn, waarin eigen woningbezit voor brede groepen bereikbaar blijft, en waarbij ondersteuning door de overheid op een rechtvaardige manier plaatsvindt.

De PvdA wil dat de gemeente Zuidhorn haar plattelandskarakter behoudt en koestert. Dit valt te bereiken door in de toekomst te kiezen voor het opvullen van lege plekken in de kernen door (ver)nieuwbouw en renovatie. De Oostergast is wat betreft de PvdA het laatste grootschalige uitbreidingsplan waar projectontwikkelaars een grote rol spelen. Daarnaast dient bij de aanleg van nieuwe infrastructuur rekening te worden gehouden met het landschap.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA vindt dat iedereen recht heeft op een goede, eigentijdse energiezuinige woning. Dit valt te bereiken door programma's te ontwikkelen voor starters, senioren en eenpersoonshuishoudens op de woningmarkt, en ervoor te zorgen dat er voldoende doorstroming is.
- We willen dat de kwetsbare verkeersdeelnemers beter worden beschermd. Voortdurende aandacht voor gehandicapten, fietsers en voetgangers is noodzaak.
- De PvdA wil dat alle kernen bereikbaar zijn. Dit valt te bereiken door het verbeteren van het openbaar vervoer en het inzetten van de regiotaxi.
- In Zuidhorn, de hoofdkern van de gemeente, is een nieuwe woonwijk aan de oostkant van de huidige Rijksstraatweg, de Oostergast, in volle ontwikkeling. Het streven is het nu geplande aantal woningen volgens een gefaseerde aanpak te realiseren. De PvdA wil hier de vinger nauwgezet aan de pols houden, rekening houdend met regionale ontwikkelingen ten aanzien krimp en stabilisering van de bevolking, de tendens naar gezinsverdunding, ontwikkelingen in de economie en financiële draagkracht van groepen bewoners.
- Wij zijn voorstander van wijken met een gevarieerd woningaanbod: zowel koop als huur, duur en goedkoop. Nieuwe bouwconcepten moeten niet door regelgeving worden gehinderd.
- Bouwen op inbreidingslocaties zoals in Aduard, Grijpskerk en Oldehove en andere kernen geniet onze voorkeur, zoals in het Provinciaal Omgevings Plan (POP) staat voorgeschreven.
- Omdat de kwaliteit van de bestaande (huur)woningen en omgeving op peil moet blijven, zal extra aandacht moeten worden besteed aan verbouw en renovatie in het kader van dorpsvernieuwing. Met name het ontwikkelen van sociale woningbouw, gericht op starters en senioren op de woningmarkt, dient de nodige aandacht te krijgen.
- De PvdA wil dat de gemeente inhoud geeft aan de binnen de dorpen gemaakte dorpsvisies die ervoor zorgen dat verschillende projecten in hetzelfde dorp elkaar versterken. De gemeente, bewoners, ondernemers en woningbouwcorporaties trekken bij het uitvoeren van die plannen samen op.
- Wij willen investeren in een veilige en goed onderhouden openbare ruimte. Speeltuinen, groen, wijkparken en bankjes nodigen uit om mensen te ontmoeten.

Natuur, milieu, landschap

De PvdA staat voor een groene en duurzame gemeente Zuidhorn. Groen maakt een buurt prettiger om in te wonen, geeft kinderen de gelegenheid om te spelen en is noodzakelijk voor het voortbestaan van flora en fauna. Ecologische verbindingszones zijn daarbij ook een hulpmiddel. Wij vinden dat onze gemeente een belangrijke rol speelt in duurzame, klimaat en energiebesparende maatregelen. De gemeente heeft eerder aangegeven het initiatief te willen nemen bij het duurzaam inkopen en toekomstige bouw en renovatie duurzaam en klimaatvriendelijk uit te willen voeren. Het is tijd om dit nu ook daadwerkelijk waar te maken.

Duurzame ontwikkeling

De PvdA vindt de zorg voor het milieu een belangrijk aandachtsgebied moet zijn voor de gemeente Zuidhorn. Duurzame ontwikkeling voorziet in de behoeften van de huidige generatie zonder de toekomstmogelijkheden voor de toekomstige generaties te beperken. Een belangrijk onderwerp is het klimaat en de maatregelen om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. Daarbij kan de gemeente zelf iets doen door bijvoorbeeld duurzaam te bouwen en zuinig om te gaan met energiegebruik. Voor de nieuwbouwplannen gaat de PvdA er vanuit dat duurzaam bouwen iets vanzelfsprekends is. Ook zal de gemeente een beroep moeten doen op haar inwoners, bedrijven en vervoerders om daar energie te besparen waar dat mogelijk is.

Duurzame ontwikkeling is breder dan het milieu alleen. Zij is onlosmakelijk verbonden met het streven naar een wereld die gebaseerd is op sociale rechtvaardigheid en gelijke kansen. Ook kan gedacht worden aan het landschap als drager van biodiversiteit. Planten en dieren die hier van nature voorkomen en goed gedijen moeten beschermd worden. De PvdA wil dat voor het landschap een groenbeleidsplan wordt gemaakt. In dat plan dient ook aandacht besteed te worden aan de ecologische verbindingszones.

Duurzaam waterbeheer

Het blijft moeilijk om het grondwater en het oppervlaktewater schoon te houden. Dit vraagt om nieuwe technieken om het water duurzaam te beheren. Voor al deze onderwerpen geldt dat de PvdA de inwoners van Zuidhorn meer wil betrekken bij het milieubeleid. Een speciale groep vormt onze toekomstige generatie. De PvdA wil dat de jeugd al in een vroeg stadium kennis maakt met onze huidige milieuproblemen en dat ze ook leren wat met enkele duurzame ontwikkelingen kan worden bereikt. Daarom wil de PvdA dat bestaande initiatieven op het gebied van milieueducatie worden versterkt.

Duurzame bedrijfsvoering

Wanneer (agrarische) ondernemingen bedrijfsactiviteiten op een meer duurzame wijze willen uitvoeren, moet de gemeente dit waar mogelijke actief ondersteunen. De PvdA is ook van mening dat de bedrijfsgebouwen van landbouwers die hun bedrijf willen beëindigen een binnen de omgeving passende bestemming moeten krijgen. Uiteraard dient deze bestemming te passen in bestemmingsplan en het landschap. Door het anders ontwerpen van nieuwe gemeentelijke gebouwen en het beter isoleren van bestaande gebouwen kan bespaard worden op energie.

Afvalscheiding

In Zuidhorn vindt al sinds jaar en dag een goede afvalscheiding plaats. De PvdA wil dat de dienstverlening van bedrijven, die gespecialiseerd zijn in het gescheiden ophalen van het huisvuil, voor de gemeente Zuidhorn wordt behouden. Kringloopbedrijven, die tevens zinvolle dagbesteding bieden aan mensen zonder werk, dienen ondersteuning te krijgen. De gemeentelijke dienst moet haar eigen afvalstroom beperken door o.a. hergebruik en o.a. zorgvuldig beheer. Ook is de PvdA er voorstander van dat burgers groenafval binnen de gemeentegrenzen kunnen afleveren om vervuiling van het landschap door illegale stortingen te voorkomen.

Ruimte en milieu

Lopen en fietsen is niet alleen gezond, het is tevens de minst belastende manier van verplaatsen voor het milieu. Daarom worden wandelen en fietsen blijvend gestimuleerd. Bij nieuwbouw letten we niet alleen op het aantal parkeerplaatsen maar vooral op goede fiets- en loopverbindingen. Langsrazend verkeer, zware landbouwmachines en het uitblijven van rust dwingt de dieren steeds verder weg hun leefgebied te zoeken. De biodiversiteit neemt zienderogen af, waaronder een dramatische afname van het aantal weidevogels. De PvdA maakt zich grote zorgen over deze ontwikkelingen en wil dat er maatregelen worden genomen om deze trend te keren: groenstroken en ecologische verbindingzones moeten niet beperkt worden, maar uitgebreid.

De bouw-, ruimtelijke ordening- en milieuwetgeving wordt gefaseerd samengevoegd in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO). Dit om het aantal wetten te verminderen en de wetgeving te vereenvoudigen en harmoniseren. Het toezicht en de handhaving van de WABO, eerst door gemeenten en provincie afzonderlijk, is onlangs samengevoegd in een gemeenschappelijke Regionale Uitvoering Dienst (RUD) gevestigd in Veendam. De bestuurlijke verantwoordelijkheid van de gemeente blijft echter wel bestaan. Het gevaar bestaat dat met het uit huis plaatsten van de toezichttaken ook de aandacht verdwijnt. Op het gebied van milieu, wetgeving en activiteiten, loopt Nederland sterk achter op de rest van de Europa. Daarom pleit de PvdA voor een blijvend sterke aandacht voor toezicht en handhaving van de magere wetgeving om de aansluiting met de rest van Europa niet totaal te verliezen.

Groenvisie

Met de groenvisie wordt de kwaliteit van onze leefomgeving, dus onze kernwaarden rust, ruimte en gemeenschapszin versterkt.

De groenvisie 2010 - 2015 die door de raad is aangenomen dient als leidraad voor het onderhoud van onze gemeente en dient eens in de vier jaar, aan de raad aangeboden te worden voor een heroverweging

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- In de gemeente wordt de fiets en het openbaar vervoer daarom maximaal gefaciliteerd onder andere door busbanen en fietspaden.
- Door het aanleggen van oplaadpunten stimuleren we het gebruik van elektrische auto's fietsen en scooters.
- Wij hebben de ambitie dat onze gemeente in 2020 een CO2-neutrale gemeente is.
- Wij stimuleren het huidige woningbestand energiezuiniger te maken, bijvoorbeeld door in de prestatieafspraken met woningcorporatie(s) duurzaamheid als doel op te nemen.
- Met publiekscampagnes wijzen we bewoners erop dat woningisolatie bijdraagt aan een schoner milieu en stookkosten bespaart.
- Duurzame alternatieven voor de verwarming van gebouwen in de gemeente stimuleren we. Zo willen we dat de gemeente in haar eigen gebouwen gebruik maakt van energiebesparende technologieën zoals warmte-koude-opslag en LED verlichting.
- We stimuleren lokale initiatieven bijvoorbeeld in de vorm van kleinschalige coöperatieve of gemeentelijke energiebedrijven voor decentrale duurzame energieopwekking.
- Openbare ruimte beheren we natuurlijk en ecologisch door ecologisch bermbeheer, variatie in beplanting van perkjes en groenstroken en een gematigd kapbeleid. Bescherming van de biodiversiteit is hierbij belangrijk.

- Wij willen meer groen in de dorpen. Dit bereiken we door het aanleggen van parken, de aanleg van klimaatbosjes en het stimuleren van 'groene daken' bij nieuwbouwplannen.
- Kinderen betrekken we bij natuur en milieu. Bijvoorbeeld door het subsidiëren van milieueducatie voor kinderen of het aanleggen van natuurlijke speelbossen.
- Biomassacentrales of mestvergisters willen we actief stimuleren, door het meewerken aan de inpassing in bestemmingsplannen of actieve begeleiding van dit soort initiatieven aan te bieden vanuit de gemeente.
- Wij vinden dat de gemeente het goede voorbeeld hoort te geven door zorgvuldig om te gaan met het gebruik van papier door de gemeenteraad papierloos te laten werken.
- Het versterken van toezicht op en handhaving van omgevingswetten is noodzakelijk om het milieu niet helemaal het ondergeschoven kindje te maken van de economische ontwikkeling.
- Een goed fietspadennetwerk draagt bij aan de toegankelijkheid van natuur en landschap.
- Wij bevorderen diervriendelijke en biologische alternatieven in de agrarische sector.
- De bekendheid van streekproducten wordt vergroot, bijvoorbeeld door deze bij recepties aan te bieden. Immers, streekproducten zijn duurzaam, onder andere door beperkt transport, en vaak biologisch.
- Megastallen, varkensflats en dergelijke zijn bij ons niet welkom.
- De nachtelijke duisternis in natuurlijke omgevingen wordt zoveel mogelijk hersteld, bijvoorbeeld door gebruik te maken van speciale verlichting van de buitenwegen en het aanspreken van bedrijven met grote lichtreclames.
- Koeien en ander vee horen thuis in het agrarische landschap.

5. Taeke Boersma

Openbare Orde en Veiligheid

We bestrijden overlast en criminaliteit. Daarvoor is het belangrijk dat mensen elkaar op straat aanspreken op gedrag en dat ouders hun kinderen aanspreken. Samenwerking met woningbouwcorporaties, welzijns- en (jeugd)zorginstellingen, brandweer, politie, onderwijs, burgers en bedrijven is hierin essentieel. In deze samenwerking zijn onze wijkagenten de spil en neemt onze gemeente meer dan voorheen de rol als regisseur. Dit heeft alleen kans van slagen als ook bewoners hierbij betrokken zijn. De gemeente faciliteert deze betrokkenheid. Wanneer het om veiligheid gaat wil de PvdA preventie waar dat kan en ingrijpen waar het moet.

Veiligheid / Politie

Veiligheid heeft veel te maken met je veilig voelen. De gevoelens van onveiligheid kunnen worden versterkt door de afwezigheid van politie en andere toezichthouders. Nationale Politie moet geen bedreiging vormen voor onze lokale veiligheid. Daarom wil de PvdA dat de gemeente een pro-actieve en regisserende rol in het lokaal veiligheidsbeleid gaat nemen. Ook maken we ons sterk voor behoud van voldoende politiesterke binnen onze gemeentegrenzen en behoud van het politiebureau in Zuidhorn. Ook het doen van aangifte willen we zo eenvoudig mogelijk maken, met diverse (nieuwe) aangifte mogelijkheden in onze kernen. Daarin zijn wij graag proefgemeente.

Daarnaast geeft onvoldoende toezicht en onvoldoende handhaving op allerlei regels vaak een gevoel van onveiligheid. De PvdA wil dan ook dat er adequaat wordt opgetreden in situaties waarin door de overheid gestelde regels worden overtreden.

We treden op tegen alcoholmisbruik onder jongeren. Ouders hebben hierin een eerste verantwoordelijkheid. Wij verwachten van onze winkeliers en horecaondernemers dat zij zich houden aan de leeftijdsgrens en willen hierop daadwerkelijk gaan handhaven. Door het kiezen van een integrale aanpak, moet het drankgebruik onder jongeren in onze gemeente worden verminderd.

Rampen / Brandweer

De overheid heeft een bijzondere verantwoordelijkheid bij het voorkomen en beheersen van rampen en rampsituaties. De PvdA wil dat de gemeente de komende jaren verder investeert en zich professionaliseert in rampenbeheersing. Volgens de PvdA moet de gemeente zich richten op de volgende drie onderwerpen: het Van Starckenborghkanaal, de spoorverbinding en de NAM-locatie. Het bekend maken van plannen en werkwijzen aan direct betrokkenen is daarbij essentieel. Ook zal er voldoende moeten worden geoefend om in noodsituaties niet voor verrassingen komen te staan. De regionalisering van de brandweer kan hierin motor zijn. Meer slagkracht en deskundigheid mag echter geen reden zijn voor stijgende overheadkosten. Tenslotte waken we voor behoud van onze vrijwillige brandweer.

Verkeersveiligheid

Aan de verkeersveiligheid in onze gemeente moet meer aandacht worden geschonken. In de dorpen ontstaan er gevaarlijke situaties, vooral voor de allerjongste verkeersdeelnemers, maar in toenemende mate ook voor ouderen. We zien toe op gemaakte afspraken rond de verkeersveiligheid van en naar de nieuw te bouwen Brede School in Zuidhorn. Maar ook veilige fietsroutes naar scholen en winkelcentra in alle dorpen verdienen extra aandacht. Onveilige situaties in het verkeer voor bijvoorbeeld mindervaliden moeten worden opgelost. De PvdA wil dat de gemeente op basis van burgerparticipatie beleid ontwikkelt waardoor nieuwe ideeën op het gebied van verkeersveiligheid binnen onze gemeentegrenzen worden gestimuleerd.

Subjectieve veiligheid en de directe omgeving

(Subjectieve) Veiligheid heeft ook alles te maken met een nette onderhouden leefomgeving. Kapotte bushaltes, verwaarloosd straatmeubilair en het ontbreken van voldoende prullenbakken in het openbaar gebied met als gevolg dat veel rommel op straat en in het groen belandt, zijn zaken die gevoelens van onveiligheid versterken. De PvdA wil dan ook dat de gemeente meer geld uittrekt voor het onderhoud van dergelijke voorzieningen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA vindt dat veiligheidsbeleid gaat over afstemming, samenwerking en een goede balans tussen voorkomen (preventie) waar het kan en handhaven (repressie) waar dat moet.
- Wij staan voor een gezamenlijke aanpak van woningbouwcorporatie(s), brandweer, gemeente, politie en anderen om aantasting van het woongenot door woonoverlast, illegale bewoning en ongecontroleerde woningsplitsing te voorkomen.
- Wij betrekken dorpsbewoners bij het veiligheidsbeleid. Niet alleen bij het maken van beleid maar ook bij de uitvoering ervan. Jaarlijks vragen we dorpsbewoners welke problemen zij in hun wijk ervaren, hoe die moeten worden aangepakt en wat zij zelf hieraan kunnen doen.
- We treden op tegen alcoholmisbruik onder jongeren. Ouders hebben hierin een eerste verantwoordelijkheid. Wij verwachten van onze winkeliers en horecaondernemers dat zij zich houden aan de leeftijdsgrens.
- Wij stimuleren deskundigheid van professionals op het gebied van veiligheid en de aanpak/signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Openbare verlichting geeft een gevoel van veiligheid, we willen dan ook een goede straatverlichting in onze omgeving, zeker wanneer de veiligheid in het geding komt.

6. Machiel van der Schaaf, wethouderskandidaat

Sport en Cultuur

Sport

Sport en spel zijn belangrijke middelen voor integratie. Sportverenigingen vervullen een belangrijke maatschappelijke functie en zijn in onze dorpen het sociale cement van de samenleving. Teamsport draagt bij aan de ontwikkeling van teamgeest en het idee van fairplay. Breedtesport is dé voedingsbodem voor topsport.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Jongeren bereiken we op een laagdrempelige manier in hun directe woonomgeving met trapveldjes, en andere sportmogelijkheden. Samenwerking tussen jongerenwerk, jeugdzorg en sportverenigingen vinden we belangrijk.
- Kinderen, volwassenen en mensen met een lichamelijke beperking moeten volledig kunnen sporten.
- Verder zullen de accommodaties, waar financieel mogelijk, langer open moeten. En ook in de vakantie beschikbaar moeten zijn.
- Dat er bij vervanging en uitbreiding van de sportvelden gekeken wordt naar kunstgras.
- Sportevenementen organiseren in de gemeente en daarmee de dorpen met elkaar verbinden.
- Wij willen de sociale functie van sportverenigingen versterken door verbindingen te leggen met scholen, buitenschoolse opvang, welzijn, jeugdzorg, wijkcentra en/of dorpshuizen.
- Voor ons is multifunctioneel gebruik van sportparken en accommodaties het uitgangspunt. Wij willen dat deze ook overdag beschikbaar zijn voor het onderwijs en activiteiten in het kader van de begeleiding – AWBZ.

Cultuur

Er is een grote traditie met betrekking tot het culturele leven binnen Zuidhorn: kunstbeoefening door amateurs, muziekscholen, bibliotheken, muziek-evenementen (Kanaalpop), musea en cultuureducatie. Juist deze voorzieningen, met name de muziekschool en de bibliotheek staan onder druk door bezuinigingen. Wij spannen ons in om verdere bezuinigingen op cultuur te vermijden. Bovenlokale samenwerking kan hiervoor een oplossing bieden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De bibliotheek past zich aan de moderne tijd aan en wordt een laagdrempelige ontmoetingsplaats waar naast het uitlenen van boeken de multimediale wereld toegankelijk wordt gemaakt, eventueel onder te brengen bij de school.
- Samenwerking tussen culturele voorzieningen en het onderwijs is belangrijk. Kennis over ons culturele erfgoed - waar komen we vandaan - helpt jongeren bij het vinden van hun identiteit.
- Dat bestaande kunstwerken moeten worden onderhouden.
- Dat er meer muziek-evenementen georganiseerd moeten worden op de pleinen in de dorpen door onder meer bands en muziekkorpsen.

Economie, Toerisme en Recreatie

Economie

We zijn ook hier realistisch; de invloed van gemeenten op het terrein van de werkgelegenheid is beperkt en niet alle bedrijven zijn geschikt voor vestiging in de gemeente Zuidhorn. De PvdA ziet echter kansen voor bedrijven, actief in de zakelijke dienstverlening, bouw, transport, landbouw en kleinschalige en innovatieve bedrijvigheid. De basis voor de detailhandel ligt in geconcentreerde winkelcentra in het centrum van onze grotere kernen. Binnen onze gemeentegrenzen passen geen Mall-achtige ontwikkelingen op bedrijventerreinen. Het MKB en ZZP'ers zijn van groot belang voor onze lokale economie. De PvdA wil dat deze vanuit de gemeente optimaal worden ondersteund. Het ondernemersklimaat wordt gestimuleerd door bijvoorbeeld het terugdringen van overbodige administratieve lasten.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat de bestaande bedrijfslocaties van goede kwaliteit zijn en een sterke uitstraling hebben voor wat betreft de infrastructuur en andere voorzieningen. We zetten in op het verbeteren van bestaande locaties en niet op uitbreiding.
- Bij gemeentelijke aanbestedingstrajecten willen wij dat de aannemende partij een percentage van de aanneemsom gebruikt voor de inzet van langdurig werklozen, jongeren en arbeidsgehandicapten. We willen dat de gemeente dit toepast bij alle projecten (fysiek, infra en sociaal) en bij de inkoop van diensten en producten door de gemeente.
- De regels voor aanbestedingen worden zo toegepast dat het voor lokale ondernemers aantrekkelijk is om in te schrijven op aanbestedingen.
- Bij (bouw)projecten van de gemeente worden in de aanbestedingsprocedure voorwaarden opgenomen waardoor het project conform het leer/werk-traject 'leerling bouwplaatsen' wordt ingericht en uitgevoerd.
- Voor onze regio ontwikkelen we de strategie om de bouw, als belangrijke banenmotor, te stimuleren. We zetten alle landelijke regelingen in en maken waar dat kan afspraken met bouwondernemers en woningcorporaties.

Toerisme en recreatie

Het behoud van het karakteristieke landschap dient centraal te staan bij het ontwikkelen van het toerisme. Door uitbreiding van wandel- en fietspaden kunnen meer mensen hier kennis van nemen. We zijn er trots op, dat ondanks financiële tegenwind, er de afgelopen jaren verschillende fietspaden zijn aangelegd.

De ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme hebben zich de laatste jaren verenigd in een toeristisch platform om meer gezamenlijk op te trekken en arrangementen te bieden aan toeristen. Dit platform verdient alle ondersteuning van onze gemeente. Op het gebied van de waterrecreatie wil de PvdA dat er door de gemeente aansluiting wordt gezocht bij bestaande activiteiten in het zuidelijk Westerkwartier.

Samen met de provincie Groningen, gemeente Winsum en toeristische ondernemers moet blijvend aandacht worden besteed aan de promotie van het Nationaal Landschap Middag-Humsterland, als onderdeel van Wadden, wierden en wouden (met de Wadden op de Werelderfgoedlijst, het Nationaal Park Lauwersmeer, wierden in het Nationaal Landschap Middag-Humsterland en de bossen in het zuidelijk Westerkwartier).

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil actieve promotie van het Nationaal Landschap Middag-Humsterland en het Nationaal Park Lauwersmeer.
- Wij willen dat de zorg voor de vele Rijksmonumenten binnen onze gemeente gecontinueerd en gekoesterd wordt.
- Wij staan ontwikkeling van een regionaal pakket van toeristische voorzieningen voor in Westerkwartierversband, wat ook goed is voor de werkgelegenheid.
- Indien de financiën het toestaan, zetten wij in op de uitbreiding van het fietspadennet.

7. Gerrit Landman

9. Berend Jan Dobma

Verkeer en Vervoer

Openbaar vervoer staat onder druk door de landelijke bezuinigingen en teruglopende reizigersaantallen. Zeker wanneer de kwaliteit van openbaar vervoer, zoals bereikbaarheid, frequente verbindingen en overvolle bussen en treinen, onder druk komt te staan. De verbinding van en naar Stad, middels auto, fiets, bus of trein is voor ons een prioriteit. Wat de PvdA betreft komt de reistijd vanuit omliggende dorpen naar de basisvoorzieningen centraal te staan. Tevens vinden wij het belangrijk dat zorgcentra, ziekenhuizen bereikbaar moeten zijn met het openbaar vervoer. We willen scherp blijven op de betaalbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van het Openbaar Vervoer. Hiervoor is regionale samenwerking vanuit het Westerkwartier noodzakelijk. De PvdA staat pal voor de veiligheid van personeel en passagiers.

Verkeer

De PvdA wil meer veiligheid in het verkeer voor gehandicapten, voetgangers en fietsers. Die veiligheid zou gerealiseerd moeten worden zonder dat er allerlei hinderlijke obstakels worden opgeworpen voor deze groepen. De PvdA wil het aantal woonerf- gebieden uitbreiden. Afgelopen jaar is de helft van één van de mooiste wegen van de provincie, De Gast in Zuidhorn, opnieuw bestraat en opgeknapt. De noordelijke helft dient nu in combinatie met de Langestraat in Noordhorn, na de realisatie van de rondweg, te worden opgeknapt. Ook moet er dan meer aandacht worden besteed aan de onveilige spoorwegovergang in Zuidhorn.

Voor de kern Aduard is de ontsluitingsweg noodzakelijk om de toegenomen verkeersdrukte te kunnen opvangen. De Friesestraatweg (N355) vraagt om aanvullende maatregelen om de sterke toename van verkeer te kunnen verwerken. De PvdA wil dat de geplande ventweg sneller wordt gerealiseerd en dat de gemeente hiervoor in overleg treedt met de andere overheden. Naast veilige fietsverbindingen dienen er ook betere en plezieriger verbindingen te komen. Afgelopen jaren hebben we onze verkiezingsbelofte waargemaakt en zijn drie prachtige fietsverbindingen gerealiseerd. De fietsverbinding van Niezijl naar Kommerzijl staat echter nog hoog op onze verlanglijst.

Dorpen moeten waar mogelijk, veel fietsvriendelijker worden gemaakt, waarbij in de dorpscentra meer fietsenstallingen worden geplaatst. Ook dienen fietsroutes herkenbaar in beeld te worden gebracht middels borden, bewegwijzering en gekleurde bestrating.

De verkeersveiligheid bij scholen vraagt altijd speciale aandacht. Het per auto halen en brengen van de kinderen op de tijdstippen van aanvang en uitgaan van de school zorgt veelal voor onveilige situaties. Per school dient bekeken te worden welke maatregelen onveiligheid kunnen wegnemen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Opknappen van de noordelijke helft van de Gast richting Noordhorn, na realisatie van de N355.
- De Friesestraatweg (N355) vraagt om aanvullende maatregelen om de sterke toename van verkeer te kunnen verwerken. De PvdA wil dat de geplande ventweg sneller wordt gerealiseerd.

- Voor alle schoollocaties willen we kijken naar het verbeteren van de verkeersveiligheid.
- Inzetten op de realisatie van het fietspad Niezijl – Kommerzijl.
- Bij de inrichting van de verkeersstructuur geven we prioriteit aan fietsers en het scheiden van snel en langzaam verkeer.
- Bij de inrichting van wijken en centra houden we rekening met de gebruikers van rolstoelen en scootmobielen. Rond scholen zijn veilige schoolzones. In deze schoolzones is de maximum snelheid voor auto's 30 km/u, zijn er parkeerverboden, veilige in- en uitstapplaatsen voor kinderen, veilige fietsroutes en voldoende fietsstallingen.
- 'Op voeten en fietsen naar school' wordt gestimuleerd.
- Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich veilig in het verkeer kunnen bewegen en zijn een voorstander van verkeerseducatie en de toepassing van verkeersveiligheidslabels voor scholen. Samenwerking tussen alle betrokkenen rondom de school en het onderwijs vinden wij belangrijk, de gemeente heeft hierin een stimulerende rol.

Vervoer

De PvdA wil dat de gemeente zorgt voor goed openbaar vervoer. We willen hoogwaardig openbaar vervoer tussen de belangrijkste kernen in de regio, waarbij we scherp blijven op de betaalbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van het OV. De noord-zuid verbinding binnen de gemeente vraagt om meer aandacht. Verbetering van de verbinding Zuidhorn-Leek is zeer gewenst.

Wij zijn blij met onze treinverbinding en merken een enorme groei in aantallen reizigers. Om de toenemende vraag aan te kunnen, moet het treinverkeer worden verbeterd. De PvdA wil naast een goede busverbinding ook een hogere frequentie van opstapmogelijkheden richting de stad Groningen. Ook in de avonden willen wij ons sterk maken voor een hogere treinfrequentie tussen Groningen en Zuidhorn.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil meer fietsenstallingen bij ov-locaties (Aduard) en goede mogelijkheden voor het stallen van de fiets in de centra van Grijpskerk en Zuidhorn.
- We verzetten ons tegen verdere verschraling van het openbaar vervoer naar onze kernen en betrekken, indien mogelijk reizigers bij het opnieuw vormgeven van het netwerk.
- We zetten ons in voor hoogwaardig openbaar vervoer tussen de belangrijkste kernen binnen onze gemeente, binnen het Westerkwartier (bijvoorbeeld betere verbinding naar Leek en de A7) en naar Stad, maar ook moet vanuit alle 15 kernen mogelijk zijn om met het OV de grotere kernen, Grijpskerk, Oldehove, Zuidhorn en Aduard te kunnen bereiken.

10. Hidde Leeuwerink

De Financiën van Zuidhorn

Door de financieel-economische crisis en de bezuinigingen van de landelijke overheid worden de financiële mogelijkheden van onze gemeente steeds kleiner. De PvdA wil dat ook op lokaal niveau de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen. Dat geldt onder andere voor de WMO. De PvdA vindt, dat daar waar eigen kracht meer en meer centraal wordt gesteld, dit ook geldt voor het meewegen van de eigen financiële kracht (vermogen). Wettelijk zijn hiervoor beperkte mogelijkheden, maar de mogelijkheden die er zijn wil de PvdA doordacht benutten.

Waar er eerst een situatie was van verdeling van schaarste over nieuwe initiatieven, staan bestaande voorzieningen nu vaak onder druk. De verwachting is dat Zuidhorn ook in de komende periode bezuinigingen moet doorvoeren, dan wel de komende jaren terughoudend moet zijn in het doen van nieuwe investeringen. Hiervoor gaat de PvdA haar verantwoordelijkheid niet uit de weg. De PvdA kiest ervoor om bezuinigingen stapsgewijs te realiseren zodat de menselijke maat niet uit het oog verloren raakt en grote klappen voorkomen kunnen worden.

Ook de gemeentelijke organisatie moet een bijdrage leveren aan noodzakelijke bezuinigingen. Dit kan door kritisch te kijken naar de eigen organisatie, de huisvesting en de inhuur van externen. Het gebruik van nieuwe media, digitalisering van de dienstverlening en het gebruik van vrij beschikbare ('open source') software kunnen tot behoorlijke kostenbesparingen leiden. Bovendien kan het aantal werkplekken mogelijk worden teruggebracht door toepassing van 'het nieuwe werken'.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- We staan voor een zorgvuldig financieel beleid door een gezonde bedrijfsvoering en scherp toezicht vanuit de gemeenteraad. Onze gemeentelijke financiën moeten structureel op orde blijven met gezonde marges en een goed weerstandsvermogen. U kunt daarbij van ons verwachten dat we eerlijk delen, waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.
- De PvdA gaat behoedzaam om met de beschikbare overheidsmiddelen. Wij beheren die alsof het om ons eigen geld gaat. Dit doen wij door een sterke budgetdiscipline, wij sturen op gestelde doelen op basis van vooraf beschikbaar gestelde middelen. We zijn terughoudend met betrekking tot het aangaan van risico's.
- Wij verantwoorden door helder te verwoorden wat is bereikt, hoe het is bereikt en met inzet van welke middelen. Transparantie vooraf en achteraf.
- De gemeentelijke organisatie levert een bijdrage aan de bezuinigingen.
- We laten de lokale lasten gelijke tred houden met de inflatie. Een extra stijging is in beginsel alleen bespreekbaar als de daardoor verkregen gelden worden ingezet voor het behoud van bestaande voorzieningen die bijdragen aan de leefbaarheid van onze kernen
- De lokale overheid moet rekening houden met de draagkracht van haar inwoners.
- De PvdA wil het financiële meerjarenperspectief robuuster maken, om in te kunnen spelen op mogelijke tegenvallers en risico's, zonder overigens radicaal te snijden in de (korte termijn) uitgaven. Met name op Welzijn en Zorg, en het Onderwijs zullen we ons maximaal inspannen om bezuinigingen te voorkomen. Op armoedebeleid zullen we niet bezuinigen.

- We streven ernaar om de bestaande voorzieningen binnen Zuidhorn in stand te houden. Voorzieningen die we zorgvuldig hebben opgebouwd en waar we als gemeente trots op mogen zijn, moeten we koesteren. Er is echter reden om te veronderstellen dat deze niet allemaal gefinancierd kunnen worden zoals voorheen. We hebben kunnen zien hoe de kaasschaafmethode uitwerkt voor bijvoorbeeld onze bibliotheken. Daar moeten we mee stoppen. Door creatieve oplossingen te verzinnen en met inzet van vrijwilligers, moet het mogelijk zijn om ons hoge voorzieningenniveau in stand te houden en mogelijk zelfs uit te bouwen.
- De Partij van de Arbeid streeft naar het voorkomen van lastenverzwaringen. De PvdA zet zich actief in voor - het behoud van - kwijschelding van lokale lasten, voor mensen met een minimuminkomen (tot 110 procent bijstandsniveau).
- In principe moet uitvoering van gedecentraliseerde taken binnen het mee gedecentraliseerde budget plaatsvinden. Waar dit niet kan, omdat de lokale situatie niet overeenkomt met de gemiddelde normen, maakt de Partij van de Arbeid keuzes vanuit onze principes van een samenleving waar voor iedereen plaats is, waar iedereen mee doet en 'de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen'.
- Lokale belastingen waar een duidelijke tegenprestatie tegenover staat (afvalstoffenheffing, rioolretributie en sommige leges) worden kostendekkend doorberekend.
- Wij vinden het belangrijk dat de gemeente reserves heeft om tegenvallers te kunnen opvangen maar het is geen doel om op zich om reserves op te bouwen.
- Voor nieuwkomers op de huizenmarkt willen we ook de komende periode startersleningen ter beschikking stellen.

11. Lodewijk Hoogstra

12. Minko Jansma

STERK tot in de KERN

PvDA

www.zuidhorn.pvda.nl